

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 5Co/120/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3719200799
Dátum vydania rozhodnutia: 08. 01. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Erika Zajacová
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2020:3719200799.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Eriky Zajacovej, sudcov JUDr. Márie Vrtochovej a JUDr. Denisa Vékonyho v spore žalobcu: Prima banka Slovensko, a. s., so sídlom Žilina, Hodžova č. 11, IČO: 31 575 951, proti žalovanému K. K., bytom C., R. XXX/X, o zaplatenie sumy 279,82 eur s príslušenstvom, na odvolanie žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Považská Bystrica zo dňa 13. mája 2019, č.k. 5Csp/22/2019 - 61, takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie **m e n í** tak, že žalovaný je **p o v i n n ý** zaplatiť žalobcovi 279,82 eur, úrok vo výške 17,46 eur a úrok z omeškania vo výške 17,9% ročne zo sumy 279,82 eur od 23.02.2019 do zaplatenia.

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie vo zvyšnej napadnutej zamietavej časti **p o t v r d z u j e**.

Žalobca **m á** nárok na náhradu trov konania voči žalovanému vo výške 74,08%.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom súd zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal zaplatenia sumy 279,82 eur s príslušenstvom a zároveň vyslovil, že žalovaný má voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%. Súd prvej inštancie po právnej stránke svoje rozhodnutie odôvodnil ustanoveniami zmluvných dojednaní a všeobecných obchodných podmienok a ďalej ust. § 497 Obchodného zákonníka, ďalej ust. § 1 ods. 2, § 2 písm. a/, b/, d/, zák.č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských, ďalej ust. § 3 ods. 1, § 39, § 52 ods. 1, 2, 3, 4, § 53 ods. 1, 5, 9, § 54 ods. 1, § 488, § 489, § 517 ods. 1, 2, § 565 Občianskeho zákonníka a ďalej ust. § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1, 2 CSP. Súd prvej inštancie mal z vykonaného dokazovania za preukázané, že v predmetnej právnej veci uzatvoril dňa 15.04.2014 žalobca ako veriteľ a žalovaný ako dlžník úverovú zmluvu, ktorou vznikol medzi stranami sporu právny vzťah zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere. Zmluvou sa žalobca v rámci predmetu podnikateľskej činnosti zaviazal poskytnúť žalovanému ako fyzickej osobe nepodnikateľovi peňažné prostriedky a žalovaný sa tieto zaviazal splácať v pravidelných mesačných splátkach. V prejednávanej veci ide o spotrebiteľskú zmluvu, na ktorú je potrebné aplikovať ust. § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka. Tiež mal súd za preukázané, že žalovaný úver riadne čerpal, porušil povinnosť platiť úver riadne a včas a preto žalobca využil základné oprávnenie a vyhlásil predčasnú splatnosť úveru ku dňu 22.02.2019. Súd mal za preukázané, že predmetná zmluva je v časti úrokov neplatná pre rozpor s dobrými mravmi, keďže žalobca poskytol žalovanému sumu 2.200,- eur pri ročnej úrokovej sadzbe 17,9%. Podstatne vysoké úroky dojednané pri zmluve o úvere sú všeobecne považované za odporujúce uznávaným pravidlám správania sa a mravným princípom spoločenského poriadku a sú v rozpore s dobrými mravmi. Poukázal na ustanovenie znení § 3 ods. 1 OZ s tým, že podľa priemerných úrokových mier z úverov obchodných bánk zverejnených NBS v apríli 2014 bol pri nových spotrebiteľských úveroch so splatnosťou od 1 - 5 rokov priemerný úrok vo

výške 10,59%, pričom v zmluve bola ročná úroková sadzba 17,9%, čo predstavuje približne 1,7 násobok priemerných úrokov vybraných oprávnenými subjektmi pri obdobných spotrebiteľských úveroch. Z tohto dôvodu považoval súd dohodnutú výšku úroku z úveru v rozpore s dobrými mravmi a teda za neplatnú v zmysle § 39 OZ. Z vyššie uvedeného potom vyplýva, že žalobca nemá nárok požadovať od žalovaného za požičanie finančných prostriedkov odplatu úrok. Z tohto dôvodu je žalobca oprávnený žiadať od žalovaného len zaplatenie rozdielu medzi reálne poskytnutou sumou 2.200,- eur, ktorú sumu mal súd za preukázanú z úverovej zmluvy spolu s výškou poistenia 81,60% a sumou uhradených splátok vo výške 3.081,73 eur, ktorú sumu mal súd za preukázanú z prehľadu splácania do predčasného zosplatenia a z prepočtu z úrokov z omeškania. Vzhľadom na uvedené mal žalobca uhradiť žalovanému spolu sumu 2.281,60 eur, pričom mu uhradil sumu 3.081,73 eur, teda žalovaný úver preplatil o 800,13 eur a preto súd žalobu ako nedôvodnú zamietol. Pre celistvosť súd uvádza, že žalobcom žiadaný úrok 17,9% ročne z nezaplatenej istiny 279,- eur od 23.02.2019 do zaplatenia, teda nárok na zmluvný úrok v čase po zosplatení úveru, teda od 23.02.2019 by súd rovnako nepovažoval za dôvodný. Riadny úrok bol v zmluve dohodnutý medzi stranami sporu do konečnej splatnosti úveru. V danom prípade došlo k splatnosti celej dlžnej sumy ku dňu 22.02.2019. Pokiaľ žalovaný neuhradil dlžnú sumu tak ako sa zmluvne zaviazal, vzniká žalobcovi po splatnosti úveru voči nemu už iba nárok na zaplatenie úroku z omeškania. Od splatnosti úveru je dlžník v omeškaní a musí platiť úroky z omeškania. V opačnom prípade by na ťarchu spotrebiteľa dochádzalo k dvojnásobnému zaťaženiu, jednak v podobe úrokov z úveru a jednak z úrokov z omeškania, čo by spôsobovalo značnú nerovnováhu vo vzťahu medzi stranami sporu. Súd má za to, že došlo k zmene záväzku, ktorá zmena bola privodená omeškaním spotrebiteľa a súčasne predčasným zosplatením úveru zo strany veriteľa. K predčasnému zosplateniu úveru došlo konaním veriteľa. Predčasné zosplatenie úveru predstavuje jednostranný sankčný právny inštitút, ktorý umožňuje veriteľovi zmenu záväzku požadovať jednorazové okamžité vrátenie celej požičanej sumy. Rozdiel straty výhody splátok a stavu jednorazového zosplatenia úveru spočíva v tom, že veriteľ nemá nárok a spotrebiteľ nemá povinnosť vrátiť celú požičanú sumu naraz. Splatenie úveru v splátkach na strane veriteľa vyvoláva stav absencie požičanej sumy istiny, ktorá sa iba postupne vracia a spláca, za čo patrí veriteľovi úrok. Pri predčasnom a mimoriadnom zosplatení úveru vzniká veriteľovi nárok na jednorazové vrátenie požičanej istiny úveru, vrátane úrokov kapitalizovaných ku dňu zosplatenia úveru. Veriteľ navodzuje stav, v ktorom má právo získať okamžite späť celú sumu požičaných peňazí. Ak teda nastal stav, kedy spotrebiteľ už nemá právny titul mať peňažné prostriedky u seba a tieto užívať, niet dôvodu na to, aby veriteľ inkasoval úroky, ktoré by patrili za stavu oprávnenej držby prostriedkov spotrebiteľom. V opačnom prípade by bol založený krajne nespravodlivý a ústavne nekonformný stav, keď spotrebiteľ by bol vystavený sankčným mechanizmom vynútenia povinnosti a plnenia a veriteľ by inkasoval úroky zo sumy, ktorú by mu spotrebiteľ na výzvu nevrátil. Jednorazovým zosplatením vzniká spotrebiteľovi povinnosť jednorazovo vrátiť sumu požičaného úveru, navýšenú o kapitalizované úroky ku dňu zosplatenia. Ak napriek tomu existuje zmluvná úprava, ktorá sa s protiprávnym stavom stotožňuje aj odplatné nároky, patriace len v právne súladnom stave, je táto právna úprava na škodu spotrebiteľa neprijateľne odchylná od zákona, čo zmluvnú podmienku podľa § 53 ods. 1 a ods. 5 OZ robí absolútne neplatnou. V protiprávnom stave patria zmluvným stranám len sankcie a na tento účel je konkrétnym určujúcim pravidlom ust. § 517 ods. 2 OZ v spojení s § 3 Nariadením vlády č. 87/95 Z.z.. Dohoda o uplatnení úrokov za úver aj po splatnosti spôsobuje, že takéto úroky v skutočnosti navyšujú cenu za užívanie finančných prostriedkov za obdobie dohodnutej alebo predčasne vyvolanej doby splatnosti a zneisťujú sankčný mechanizmus úrokov z omeškania. Takto dochádza k obchádzaniu inštitútu iného plnenia na účely aplikácie § 3a ods. 2 Nariadenia vlády SR 87/95 Z.z.. O trovách konania bolo rozhodnuté podľa § 255 ods. 1 CSP v spojení s § 262 ods. 1 CSP tak, že súd priznal žalovanému nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu, teda v rozsahu 100%, nakoľko žalovaný mal v spore plný úspech. O výške trov rozhodne súd po právoplatnosti rozsudku samostatným uznesením.

2. Proti tomuto rozhodnutiu podal včas odvolanie žalobca, ktorý žiadal, aby krajský súd ako súd odvolací napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že návrhu žalobcu vyhovie aj v zamietnutom rozsahu a žalovaného zaviazá zaplatiť dlh v lehote do 3 dní od právoplatnosti rozsudku a k náhrade trov konania. Namietal, že čo sa týka dohodnutej úrokovej miery 19,9% ročne (zrejme mal odvolateľ na mysli výšku úroku 17,9% ročne), nie je v žiadnom prípade neprimerane vysokou. Poukázal na znenie ust. § 53 ods.6 OZ a rozsudok NS SR, sp.zn. 5Cdo 26/2011, podľa ktorého neprimeranou a odporujúcom dobrým mravom je taká výška úrokov dojednaná podľa § 658 ods. 1 OZ, ktorá podstatne presahuje úrokovú mieru v dobe dojednania obvyklú, určenú najmä prihliadnutím k najvyšším úrokovým sadzbám uplatňovanými bankám pri poskytnutí úverov alebo pôžičiek. Poukázal na rozhodnutia KS v Prešove, č.k. 14Co/10/2018, KS v Košiciach 1Co/247/2017, Krajského súdu pod sp.zn. 1Co/317/2017

ako aj rozhodnutie KS v Košiciach 1Co/86/2018. Výška úrokov závisí od dohody účastníkov zmluvy o úvere, nepodlieha žiadnemu obmedzeniu. Neprimeranou odporujúcom dobrým mravom je taká výška úrokov, ktorá podstatne presahuje úrokovú mieru v dobe jej dojednaní obvyklú, najmä s prihliadnutím k úrokovým sadzbám uplatňovanými bankami pri poskytnutí úroku. Výška úroku z úveru 19,9% nie je v rozpore so zákonom a neprieči sa dobrým mravom, nakoľko značne neprevyšuje úrokovú mieru spotrebiteľských úverov zistenú súdom prvej inštancie vo výške 12,7% z prístupnej evidencie NBS. Vzhľadom na všetky uvedené skutočnosti má žalobca za to, že jeho odvolanie je dôvodné a rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

3. Žalovaný sa k podanému odvolaniu ďalej písomne nevyjadril.

4. Krajský súd ako súd odvolací vec preskúmal podľa § 379 a § 380 ods. 1 CSP bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 CSP a dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné sčasti zmeniť podľa § 388 CSP a sčasti ako vecne správne potvrdiť podľa § 387 ods. 1, 2 CSP z nasledovných dôvodov:

5. Súd prvej inštancie v prejednávanej veci žalobu zamietol na tom skutkovom základe, že mal za to, že predmetná zmluva dohodnutá medzi stranami sporu je čiastočne absolútne neplatná v zmysle § 39 OZ, nakoľko dohodnutá výška úrokov je v rozpore s dobrými mravmi, pretože dohodnuté úroky vo výške 17,9% podstatne prevyšujú roky dojednané pri zmluve o úvere sú všeobecne považované za odporujúce uznávaným pravidlám správania sa a mravným princípom spoločenského poriadku a sú v rozpore s dobrými mravmi.

6. Odvolací súd v odvolacom konaní posúdil relevantnosť konkrétnych odvolacích dôvodov v kontexte s namietaným právnym posúdením a to, či súd prvej inštancie na zistený skutkový stav správne a v úplnosti aplikoval príslušné právne predpisy, či riadne svoje rozhodnutie odôvodnil a to s prihliadnutím na to, že v odôvodnení rozhodnutia nemusí byť daná odpoveď na každú námietku alebo argument, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní.

7. Odvolací súd mal za to, že súd prvej inštancie správne zhodnotil, že uzatvorená zmluva o úvere je zmluvou spotrebiteľskou, vychádzajúc z postavenia žalovaného ako dlžníka a správne dospel k záveru, že je na mieste aplikovať Zákon o spotrebiteľskom úvere a správne potom preskúmal, či predmetná zmluva obsahuje všetky obligatórne náležitosti podľa tohto zákona.

8. Odvolací súd preto preskúmal námietku primeranosti výšky dohodnutého úveru medzi stranami sporu, pretože súd prvej inštancie založil svoje zamietavé rozhodnutie na tom skutkovom závere, že dohodnutý úrok z úveru je v rozpore s dobrými mravmi a preto žalobca na takýto úrok nárok nemá.

9. Ohľadne namietanej výšky úrokovej sadzby, ktorá v tomto prípade dosahuje výšku 17,9% ročne, odvolací súd uvádza, že úroky za poskytovanie peňažných prostriedkov podliehajú kontrole na základe princípu dobrých mravov (§ 39 Občianskeho zákonníka). Neprimerané úroky sú nepochybne v rozpore s pravidlami správania sa, ktoré sú v spoločnosti v prevažnej miere uznávané a predstavujú základný hodnotový prostriedok. Neprimeranou a z dôvodu neprimeranosti odporujúcou dobrým mravom je taká výška úrokov, ktorá podstatne presahuje úrokovú mieru v dobe dojednaní obvyklú, určenú najmä s prihliadnutím k najvyšším úrokovým sadzbám uplatňovanými bankami pri poskytovaní úverov alebo pôžičiek. Pričom, ak výška zmluvných úrokov prevýši priemer úrokov na trhu pri porovnateľnom úvere o viac ako 100%, je takáto výška úrokov neprijateľná a odporuje dobrým mravom. V konkrétnom prípade však dohodnutá výška úrokov nepresahovala 100% priemeru úrokov na trhu, dohodnutá úroková sadzba bola 1,69 násobok priemernej úrokovej sadzby, čo je o 69% viac (nie viac ako 100% ako nesprávne uvádza súd prvej inštancie) a preto dohodnutú výšku úrokov podľa úverovej zmluvy, nemožno považovať za takú, ktorá by bola v rozpore s dobrými mravmi. Keďže sa dohodnutá výška úroku neprieči dobrým mravom, nakoľko značne neprevyšuje úrokovú mieru zistenú súdom prvej inštancie, je preto potrebné považovať za nesprávny názor súdu prvej inštancie, ktorý vyhodnotil dohodu o výške úroku ako neplatnú.

10. Je nepochybné, že za poskytnutie úveru možno dohodnúť úroky (ktoré sú pojmovým znakom úveru podľa § 497 Obchodného zákonníka). Zákon tiež umožňuje dodávateľovi a to aj v spotrebiteľských vzťahoch (hoci za prísnejších podmienok), v prípade nedodržania platobnej disciplíny zo strany dlžníka

vyhlásiť predčasnú splatnosť úveru a požadovať, aby dlžník vrátil poskytnutú sumu aj s úrokmi (§ 506 Obchodného zákonníka, § 565 v spojení s § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka) skôr než bolo pôvodne dohodnuté v zmluve. Predčasné zosplatnenie úveru predstavuje vo svojej podstate jednostranný sankčný inštitút, ktorý umožňuje veriteľovi zmenou záväzku požadovať jednorazové a okamžité vrátenie celej požičanej istiny s úrokom. Žiadne zákonné ustanovenie výslovne neurčuje, dokedy trvá povinnosť dlžníka platiť úroky z úveru. Ustanovenie § 503 ods. 3 Obchodného zákonníka (rovnako ako ustanovenia § 13 ods. 3 či § 16 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch) rieši len situáciu, keď sa pre predčasné vrátenie poskytnutých peňažných prostriedkov rozhodne dlžník (teda nie veriteľ) a v takom prípade je logické, že po skutočnom splatení dlhu už nemôžu rásť úroky. Táto situácia je však diametrálne odlišná od skutkového stavu v preskúmvanej veci, kde nedošlo k predčasnému vráteniu poskytnutých prostriedkov z vôle dlžníka, ale k predčasnému zosplatneniu úveru zo strany veriteľa, preto ustanovenie § 503 ods. 3 Obchodného zákonníka nemožno na tento skutkový stav aplikovať ani analogicky. Práve naopak, pri neexistencii výslovnej právnej úpravy doby, dokedy trvá povinnosť dlžníka platiť úroky z úveru, je v spotrebiteľských vzťahoch potrebné použiť taký výklad zmluvných podmienok, ale aj zákona, ktorý je priaznivejší pre spotrebiteľa.

11. To, že veriteľ má aj v prípade okamžitého (predčasného) zosplatnenia úveru právo na zmluvné úroky, súd nespochybňuje. Sporné je len to, či má nárok len na úroky vzniknuté do dňa zosplatnenia úveru, alebo či má aj po zosplatnení úveru nárok účtovať dlžníkovi ďalšie úroky.

12. Úrok z úveru je potrebné chápať ako odmenu veriteľa za to, že poskytol finančné prostriedky dlžníkovi za určitých dohodnutých podmienok a vo výške, ktoré si dohodli v zmluve. Ide v podstate o odplatu za to, že veriteľ sa vzdal dispozície s peňažnými prostriedkami, poskytol ich dlžníkovi a umožnil mu vracať ich v splátkach. Vyhlásením predčasnej splatnosti úveru veriteľ požaduje vrátenie predtým poskytnutého planenia, čím sa zásadným spôsobom mení obsah záväzku. Pokiaľ dlžník už nie je oprávnený disponovať poskytnutými finančnými prostriedkami, neexistuje dôvod, aby sa tieto finančné prostriedky ďalej úročili. Predčasné vrátenie finančných prostriedkov nepredstavuje plnenie pôvodne dohodnutých podmienok čerpania úveru, preto na takto vzniknutý záväzok nemožno aplikovať ani pôvodne dohodnuté dojednanie o úrokoch. Zosplatnením úveru nastáva stav, kedy veriteľ má právo získať okamžite späť celú sumu požičaných peňažných prostriedkov. To, že dlžník napriek tomu finančné prostriedky veriteľovi nevráti, je sankcionované úrokmi z omeškania. Pri vyhlásení predčasnej splatnosti úveru si veriteľ musí byť vedomý, že sa vzdáva potenciálneho budúceho zisku z úrokov (ktorý je však veľmi neistý vzhľadom na to, že dlžník nesplácal ani len istinu) výmenou za oprávnenie okamžite žiadať vrátenie istiny (a dovedty vzniknutých úrokov) a prípadne následne toto plnenie aj vymáhať. Ak dlžník nemá právny titul mať peňažné prostriedky u seba a tieto užívať, niet dôvodu ani na to, aby veriteľ požadoval od neho úroky, ktoré by mu patrili, ak by dlžník mal právo držby finančných prostriedkov. Inak by nastal nespravodlivý stav pre dlžníka, ktorý by bol vystavený sankciám vynútenia povinnosti plnenia celého dlhu a veriteľ by mal naďalej nárok na úroky zo zmluvy a aj na úroky z omeškania. De facto by sa takto popreli účinky veriteľom vyvolanej zmeny obsahu záväzku - veriteľ by mal právo na úrok, ako keby k zmene záväzku nedošlo, zatiaľ čo dlžník by nemal nijaké práva, ktoré mu plynuli zo zmluvy pred zosplatnením úveru.

13. K tvrdeniu žalobcu, že povinnosť dlžníka platiť úroky je limitovaná splatnosťou úveru, odvolací súd uvádza, že pokiaľ by zákonodarca chcel, aby dlžník platil úroky aj potom, keď už bol povinný veriteľovi vrátiť celú istinu, nepochybne by to výslovne vyjadril. Je pravdou, že omeškanie dlžníka zakladá vznik nových sankčných záväzkov dlžníka, pričom samo omeškanie dlžníka neovplyvňuje vznik nároku na úrok z úveru. Avšak od chvíle, keď na (kvalifikované) omeškanie dlžníka reaguje veriteľ predčasným zosplatnením úveru, už nejde o plnenie práv a povinností z pôvodnej úverovej zmluvy, ale predčasným zosplatnením vzniká medzi veriteľom a dlžníkom nový (sankčný) právny vzťah, ktorého súčasťou okrem úrokov z omeškania je podstatné právo veriteľa požadovať (v prípade neplnenia aj vymáhať) okamžité vrátenie celej istiny. Nejde teda v žiadnom prípade o zvýhodnenie dlžníka, naopak dlžník sa (vinou vlastného neplnenia zmluvných podmienok a následnej reakcie veriteľa) ocitá vo veľmi nevýhodnej situácii, keď je povinný okamžite vrátiť celú istinu aj s úrokmi, ktoré vznikli do dňa zosplatnenia. Dlžník sa nezbavuje žiadnej povinnosti - aj naďalej je povinný vrátiť poskytnuté finančné prostriedky a aj dohodnutý úrok, len sa tento úrok ku dňu predčasnej splatnosti zafixuje a istina sa ďalej neúročí. Nárok na úrok za obdobie po dátume predčasnej splatnosti veriteľovi ešte nevznikol (vznikol by mu len vtedy, ak by dlžník naďalej mal právo poskytnutými finančnými prostriedkami disponovať, teda pokračovať v ich vracaní v splátkach), preto nemohlo dôjsť ani k zániku takéhoto nároku. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje

aj na názor Najvyššieho súdu SR, ktorý v rozhodnutí sp. zn.: 4 Obo 143/98 uviedol, že „Odvolací súd v tejto súvislosti upozorňuje, že dohodnuté úroky z poskytnutých prostriedkov patria len do splatnosti dlhu (jeho splátok). Od splatnosti je dlžník v omeškaní a musí platiť úroky z omeškania.“ Preto na základe vyššie uvedených konštatovaní dospel v konečnom dôsledku odvolací súd k tomu právnomu záveru, že je potrebné napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zmeniť, nakoľko sa nestotožnil s názorom súdu prvej inštancie, že dohodnutý úrok je v rozpore s dobrými mravmi. Preto vzniklo žalobcovi právo na zaplatenie sumy 279,82 eur, teda istiny poskytnutého úveru, kedy žalovanému bol poskytnutý úver na základe zmluvy 2.200,-, pričom do dňa zosplatnenia žalovaný zaplatil na istinu sumu 1.920,18, z čoho potom vyplýva, že dlžná istina ku dňu zosplatnenia predstavuje sumu 279,82 eur. K tejto istine je potom potrebné pripočítať 17,9% úrok, ktorý bol povinný žalovaný splatiť v rámci anulitných splátok poskytnutého úveru do predčasného zosplatnenia vo výške 17,46 eur.

14. Na druhej strane sa však odvolací súd v plnom rozsahu stotožňuje s vecne správnym a vyčerpávajúcim odôvodnením súdu prvej inštancie, ktorý mal za to, že žalobcovi nevznikol nárok na úroky po zosplatnení úveru. Otázka práva veriteľa na úroky z úveru za dobu po splatnosti úveru až do okamihu skutočného vrátenia úveru je rozhodovaná všeobecnými súdmi Slovenskej republiky nejednotný. Tunajší odvolací súd a podľa neho aj prevažná rozhodovacia prax súdov Slovenskej republiky, napr. uznesením KS v Banskej Bystrici, sp.zn. 15Co/40/2015, či rozsudok KS v Prešove, sp.zn. 6Co/190/2014 alebo rozsudok tunajšieho súdu, sp.zn. 5Co/479/2015 sa priklonila k právnomu názoru, že dojednané úroky z úveru patri veriteľovi len za dobu do splatnosti úveru. Po splatnosti úveru patria veriteľovi už len úroky z omeškania, ak je dlžník v omeškaní so splnením svojej povinnosti vrátiť riadne a včas poskytnutý úver. Ako správne poukázal aj súd prvej inštancie tento názor bol одобrený uznesením Ústavného súdu SR, č.k. IV. ÚS 476/2012-14 zo dňa 18.09.2012.

15. Pre úplnosť odvolací súd poukazuje na závery v tejto otázke ako i v rozsudku pod sp.zn. 6Co/190/2014 uviedol Krajský súd v Prešove. Podľa neho úrok predstavuje cenu peňazí v zmysle ceny obetovanej príležitosti veriteľa, ktorý tým, že nemá istinu úveru k dispozícii, nemôže s touto nakladať a produkovať zisk. Absentujúci zisk pokrýva veriteľovi práve úrok splácaný spolu v rámci splátky úveru v režime dojednaného záväzku. Tento stav tzv. výhody splátok je obvyklý a od nepamäti justifikuje nárok dodávateľa na úroky ako cenu dočasne obetovaných peňazí, ktorých dispozícii sa veriteľ zbavuje v záujem získaných budúcich úžitkov v podobe kapitalizovanej odplaty získané za celé obdobie postupného splácania úveru a teda výhody splátok. Iný stav je však príznačný pre predčasné a mimoriadne zosplatnenie úveru, keď veriteľovi vzniká nárok na jednorazové vrátenie požičanej istiny úveru vrátane úrokov kapitalizovaných ku dňu zosplatnenia úveru. V tomto prípade svojim právnym úkonom veriteľ navodzuje stav, v ktorom má právo získať okamžite späť celú sumu požičaných peňažných prostriedkov.

16. Keďže jednorazovým zosplatnením vzniká spotrebiteľovi povinnosť jednorazovo vrátiť sumu požičaného úveru navýšenú o kapitalizované úroky ku dňu zosplatnenia a počnúc prvým dňom omeškania spotrebiteľa, ide o protiprávny stav založený sankčným jednostranným predčasným zosplatnením úveru. S protiprávnym stavom sa prirodzene spájajú výhradne sankcie, keďže spotrebiteľ je v omeškaní s vrátením uvedenej sumy. Naopak s protiprávnym stavom sa nikdy nebudú spájať odplatné plnenia, ktoré spájajú len so stavom lege artis a teda stavom oprávneného držania peňažných prostriedkov podľa podmienok spotrebiteľskej zmluvy.

17. Preto v tomto kontexte dospel potom v konečnom dôsledku odvolací súd k tomu právnomu záveru, že žalobcovi vznikol nárok na vrátenie nesplatennej istiny poskytnutého úveru vrátane úroku ku dňu zosplatnenia a úroku z omeškania vo výške 5% odo dňa nasledujúceho po zosplatnení až do zaplatenia z dlžnej istiny. Preto v konečnom dôsledku zmenil napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie a zaviazal žalovaného k vráteniu istiny 279,82 eur, úroku z tejto istiny do dňa zosplatnenia vo výške 17,46 eur ako úroku z omeškania vo výške 5% ročne z nezaplatennej istiny 279,82 eur od 23.02.2019 do zaplatenia.

18. V časti, v ktorej sa žalobca dožadoval úroku 17,9% z nezaplatennej istiny po zosplatnení bol správne nárok zo strany súdu prvej inštancie zamietnutý ako aj v časti týkajúcej sa úroku z omeškania vo výške 1,44% ročne a preto v tejto časti s prihliadnutím na vyššie uvedené konštatovanie ako aj stotožnenie sa odvolacieho súdu s vecne správnym a vyčerpávajúcim odôvodnením súdu prvej inštancie bol rozsudok súdu prvej inštancie potvrdený. Zároveň bola správne zamietnutá žaloba aj v časti týkajúcej sa uplatneného nároku na 5% úrok z omeškania z nezaplatených úrokov od 23.02.2019 do zaplatenia,

vyčíslených na sumu 17,46 eur z dôvodu, že pokiaľ by súd priznal príslušenstvo s príslušenstvom, jednalo by sa o priznaný nárok v rozpore s ust. § 121 ods. 3 Občianskeho zákonníka. Podľa tohto ustanovenia zákona príslušenstvom pohľadávky sú úroky, úroky z omeškania, poplatok z omeškania a náklady spojené s jej uplatnením. Z uvedeného vyplýva, že Občiansky zákonník jednoznačne rozoznáva úroky a úroky z omeškania. Zmluvnými úrokmi pritom nazývame vopred dohodnutú odplatu za užívanie istiny, ktorá prichádza do úvahy len pri peňažných pohľadávkach. Úroky vo všeobecnosti predstavujú hodnotu peňazí, resp. stratu veriteľa v dôsledku zmeny hodnoty peňazí. Ich výška závisí v zásade od dohody zmluvných strán. Úroky z omeškania sú majetkovou sankciou za oneskorené splatenie peňažnej pohľadávky. Zákonná definícia príslušenstva pohľadávky obsiahnutá v § 121 ods. 3 OZ platí aj pre obchodné záväzkové vzťahy vrátane zmluvy o úvere, pričom zo žiadneho ustanovenia Občianskeho zákonníka ani Obchodného zákonníka nemožno vyvodiť právo veriteľa na príslušenstvo z príslušenstva. Odvolací súd preto v tomto smere poukazuje na právny názor vyslovený Najvyšším súdom Českej republiky pod sp.zn. 35Odo/121/2002 z 24.03.2004, ktorý pre blízkosť terajšej právnej úpravy nie je dôvod nezohľadniť. Podľa tohto rozsudku peňažný záväzkový vzťah môže byť buď vzťahom hlavným alebo vedľajším, pričom hlavným záväzkovým právnym vzťahom je peňažný záväzkový vzťah vtedy, ak jeho kauza smeruje priamo k zaplateniu určitej čiastky peňazí. Vedľajším záväzkovým vzťahom je záväzkový vzťah úrokový, ktorý vzniká vtedy, ak medzi účastníkmi existuje peňažný záväzkový právny vzťah hlavný. Splnením hlavného vzťahu zaniká akcesorický záväzok, úrokový pretrváva iba povinnosť uhradiť už dospelé úroky. Tým, že včas nezaplatí úroky z istiny sa dlžník dostáva do omeškania s plnením príslušenstva, nie do omeškania splnením vlastného dlhu. Právo požadovať od dlžníka príslušenstvo z príslučníčenia, potom veriteľ nemá preto, že ani Občiansky, ani Obchodný zákonník mu túto možnosť nepriznávajú. Inak povedané, ani Obchodný, ani Občiansky zákonník nezakotvujú majetkovú sankciu pre prípad omeškania s plnením príslušenstva pohľadávky. Nárok na príslušenstvo z príslušenstva pohľadávky nemôže plynúť ani z dikcie § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka, takýto úsudok by bez väzby na § 121 ods. 3 OZ viedol k záveru, že príslušenstvo z istiny už nie je príslušenstvom pohľadávky, ale novovzniknutou samostatnou pohľadávkou. Preto aj v tejto časti bol vecne správny postup súdu prvej inštancie, ktorý žalobu v časti týkajúcej sa 5% úrokov z omeškania z nezaplatených úrokov vo výške 17,46 eur zamietol.

19. Ďalej sa odvolací súd zaoberal náhradou trov konania vo vzťahu k prevažne úspešnému žalobcovi. Žalobca si v prejednávanej veci uplatňoval istinu vo výške 279,82 eur. Ďalej si uplatňoval úrok vo výške 17,46 eur, úrok z omeškania vyčíslený na sumu 1,44 eur, úrok vo výške 17,9% ročne z nezaplatenej istiny 279,82 eur od 23.02.2019 do zaplatenia, pričom pokiaľ tento úrok vyčíslime ku dňu vyhlásenia rozhodnutia odvolacieho súdu, t.z. ku dňu 08.01.2020, takto vyčíslený úrok predstavuje sumu 43,91 eur. Ďalej sa domáhal zaplatenia úroku z omeškania vo výške 5% ročne z istiny 279,82 eur od 23.02.2019 do zaplatenia, čo predstavuje pri vyhlásení rozhodnutia 08.01.2020 vyčíslenú sumu 12,26 eur. Ďalej si uplatňoval úrok z omeškania 5% ročne zo sumy 17,46 eur od 23.02.2019 do zaplatenia, čo predstavuje ku dňu 08.01.2020 sumu 0,76 eur. Celkovo takto suma sumárum sa žalobca domáhal zaplatenia sumy 355,65 eur na žalovanom, pričom táto čiastka predstavuje istinu vrátane vyčíslených úrokov aj úrokov z omeškania ku dňu rozhodovania odvolacieho súdu, t.z. ku dňu 08.01.2020. Žaloba ako sčasti nedôvodná zamietnutá, čo do sumy úroku z omeškania v sume 1,44 eur, ďalej vo vzťahu k dojednanému zmluvnému úroku 17,9% ročne z nezaplatenej istiny 279,82 eur od 23.02.2019 do zaplatenia, teda čo do sumy 43,91 eur a tiež vo vzťahu k uplatnenému úroku z omeškania vo výške 5% ročne z nezaplatených úrokov 17,46 eur od 23.02.2019 do zaplatenia, teda čo do sumy 0,76 eur. Spolu bol takto nárok žalobcu zamietnutý čo do sumy 46,11 eur, čo pri percentuálnom vyjadrení predstavuje úspechu žalobcu vo výške 87,04% a úspech žalovaného vo výške 12,96%, v časti v ktorej bola žaloba zamietnutá. Prevažne úspešný žalobca má potom podľa § 255 ods. 2 CSP a § 256 ods. 1 CSP právo proti žalovanému na náhradu trov prvoinštančného ako aj odvolacieho konania v rozsahu 74,08% (87,04% úspech - 12,96% neúspech) z celkových trov konania. Preto odvolací súd priznal žalobcovi proti žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 74,08% s tým, že o výške náhrady trov konania rozhodne podľa § 262 ods. 2 CSP po právoplatnosti rozsudku samostatným uznesením súd prvej inštancie prostredníctvom vyššieho súdneho úradníka.

20. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu jednohlasne.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP), v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolať musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).